

EESTI PÕLLUMAJANDUS- KAUBANDUSKODA

11. NÄDALA KOKKUVÕTE – 17. märts 2020

MAELUMINISTEERIUMI NÕUPIDAMINE SEoses VARUSTUSKINDLUSE TAGAMISEGA

16. märtsil toimus Maaeluministeriumi nõupidamine, millel arutati toiduainete varustuskindluse tagamise olukorda ja võimalikke riske. Kohal olid põllumajandus- ja toidutootjate katusorganisatsioonide, kaupmeeste liidu ning kaubandus-tööstuskoja esindajad, kes andsid ülevaate hetkeolukorrast. Ministeriumi kantsler Tiina Saron võttis arutelu kokku järgmiselt: 1) oluline on tagada inimeste töövõime, vajadusel rakendada vahetuste süsteemi vms; 2) ministerium teeb Terviseametile ettepaneku, et toiduainete tarneahelas tuleb tagada koroonatestide tegemine; 3) pakendite varud ja isikukaitsevahendite varud – ministerium ootab liitunud indikatiivseid koguseid; 4) desoained – ministerium ootab infot, kui palju Eestis ise toodame ja kui palju sisse ostame; 5) majanduspoliitilised küsimused – need teemad võiks koondada kaubandus-tööstuskoda; 6) VTA korralised kontrollid on peatatud; PMA hooaeg pole veel alanud; PRIA teeninduspunktid on suletud, aga makseagentuurina töötab edasi. 7) riigi prioriteet on ekspordi avatuna hoidmine; 8) oodatakse infot, kas Eestis on tootjaid, kes tagavad teiste riikide toiduvarusid. EPKK saatis ministeriumile 17. märtsil ka [kirjaliku kokkuvõtte](#) tootjatelt saadud tagasisidest ja ettepanekutest seoses toidu varustuskindluse tagamisega.

EPKK LIHATOIMKONNA KOHTUMINE

11. märtsil toimus EPKK lihatoimkonna kohtumine. Toimkonna fookuses oli liha tootjaorganisatsiooni loomine, ÜPP strateegiakava sekkumisliigid lihasektorile, Lihafoorumi võimalikud teemad, karjatervis, loomsete jäätmete käitlemine ja Vireeni tegevus selles vallas ning uued Maaeluministeriumi ja Keskkonna-ministeriumi algatused õigusloomes. Kohtumisel leiti, et **ÜPP strateegiakava** väljatöötamisel toetab EPKK sekkumisi nii looma heaolu kui tervise edendamiseks. Kuigi eelarve jääb suure tõenäosusega väiksemaks ning suurem kasu tuleb panustades ühte eesmärki, peaks jääma võimalus siiski mõlema tegevuse tegemiseks. Sest riigisisene strateegiakava tuleb kooskõlastada Euroopa Komisjoniga ning hiljem midagi juurde lisada, võib osutuda keeruliseks. Lisaks tagavad looma tervise ja heaolu bioohutusnõuete tõhustamine, seetõttu peaks investeerigumeetmete kaudu toetama ka bioohutuskavade rakendamist. ÜPP strateegiakava näeb võimalust riigil kehtestada sektoripõhist, liha puhul veise- ja vasikaliha, sealihaga, lamba- ja kitseliha või linnuliha, sekkumist läbi tootjaorganisatsioonide. Sektoripõhisel sekkumisel on lubatud alustada ka tootjate grupi kaudu, kuid selline kooslus peab nelja tegutsemisaastaga vormuma tootjaorganisatsiooniks. Juhul kui tootja-organisatsiooni ei moodustata, kuid tegevused on ellu viidud ning toetus välja makstud, tehakse tagasinõue. Sekkumisliikidest ehk tegevuste nimekirjast võib valida ühe, mitu või kõik, tähtis on, et rakendatakse ka mingit keskkonnategevust. Toimikond arutas ka probleeme **Vireeni** tegevusega. EPKK-le on teada antud, et Vireen on lühikese etteteatamisega tõstnud kahjutustamise tasu matmispaigas. Põhjenduseks on kahjutustamise ja kokkuveo hindade ühtlustamine.

Lihatoimkonna juhataja esitas küsimuse, et **Eesti päritolu turundamiseks** ei ole mõtet uut märki välja töötada ning oleks otstarbekas pigem rõhuda pääsukesemärgi arendamisele. Rootsi kvaliteedimärgil on kolm erinevat versiooni: üldine „pärit Rootsist“, „piim pärit Rootsist“ ja „liha pärit Rootsist“. Sarnast mõttearendust võiks kasutada ka pääsukesemärgi puhul, asendades sõna EPKK vastavalt sektoriga: liha, piim, teravili, muna vmt. Seejuures on võimalus arendada igale erimärgisele põhikvaliteedi nõuetest kõrgemad tingimused, nt liha puhul võiks keelustada lihamassi kasutamise, piimatoodetel palmiõli vmt. Mõte leidis toimkonnas heakskiidu.

Selle aasta **lihafoorum** on planeeritud 10. novembriks ning foorumi peateemaks pakuti ühistegevust ning soovitakse kuulata praktilist näidet Poolast, Soomest oodatakse rääkima kedagi tarbijakaitseorganisatsioonist ning ühe teemana käsitleda jäätmete ja kõrvalsaaduste käitlemist.

EPKK TEGI ETTEPANEKUD METSANDUSE PRIORITEETSETE UURIMISTEEMADE OSAS

Eesti Erametsaliit koostöös Eesti Põllumajandus-Kaubanduskodaga tegi möödunud nädalal RMK teadusnõukogule ettepaneku lisada prioriteetsete uurimisvaldkondade loetellu allpool kirjeldatud teemad.

- metsakahjustuste leviku tõkestamine kaitsealadega piirnevatel aladel. Teema on aktuaalne seoses ürasekahjustuste leviku ohuga. Kuna sihtkaitsevööndites koldeid ei tehta ohutuks ja ka piiranguvööndites ei olda aktiivsed koldeid likvideerima on reaalne oht, et kahjustused levivad kaitsealadest väljapoole.
- Kaitsealade laiem mõju piirnevatele majandusmetsadele – kahjurid, ulukid, maaparandussüsteemide mittetoimimine, sh majanduslik mõju. Teema on aktuaalne kuna kaitsealadele tehtavad looduskaitselised tööd (soode taastamine) ja kehtestatud piirangud avaldavad mõju ka piirnevatele kinnistutele.
- hooldusraiate mõju metsa süsiniku voogudele. Eestis seda uuritud pole ja mujalt meile ülekantavaid uuringutulemusi ei leia.
- Kuna teaduskirjanduses puudub teave kuidas lindude pesitsusaegne raie mõjutab haudelindude arvukust tuleb hinnata mõju nii lindude arvukusele kui ka majandusele ja tööhõivele.

PÜHAPÄEVAL ALGAS HANELISTE HEIDUTUSJAHI UURING

15. märtsil algas hanede kevadise heidutusjahi uuring. Veebilehelt <http://www.rewild.ee/haned> leiab järgmised materjalid:

- Koolitus- ja juhendmaterjalid, videod, metoodika kirjeldus ja ettekannete slaidid. Koolitusseminarid jäid eriolukorra tõttu küll ära, kuid uuringu korraldajad usuvad, et hanede vaatlemise ja heidutamise ning andmete kogumise ja edastamisega saab ilusti pihta hakata.
- Keskkonnaameti käskkiri "Luba haneliste küttimiseks väljaspool jahiaega"; 13. märts 2020 nr 1-1/20/44. NB! See dokument on jahi pidamise õiguslikuks aluseks. Juhin tähelepanu, et jahti võib pidada vaid käskkirja lisas nimetatud põllumassiividel ning järgides määratud jahikorda.
- Uuringusse jõuti registreerida põllumassiivid 12. märtsi varahommikuse seisuga. Hiljem laekunud massiividel korraldatakse uuringu ja jahi korraldus pärast 23. märtsi. Nende hulka kuuluvad parandamist vajavate koodidega põllud. Pärast 23. märtsi uusi põlde uuringusse ei registreerita. Andmete edastamise ankeedid ja põldude heidutusjahi tzoneering peaks olema kõigile registreeritud põllupidajatele saabunud e-postiga.

EPKK AITAS HANELISTE HEIDUTUSJAHI UURINGU LÄBIVIIMIST ETTE VALMISTADA

Eesti Põllumajandus-Kaubanduskoda ja Eestimaa Talupidajate Keskliit on seisukohal, et haneliste kaitse ja ohjamise kava ette valmistamisel on vaja täpsemalt hinnata erinevate tegevuste mõju haneliste arvukusele. Põllumehed on aktiivselt reageerinud koja üleskutsele heidutusjahi uuringus osaleda.

„Heidutusjahi tõhusust on vaja kindlasti uurida sellepärast, et haneliste populatsioon on aastatega suurenenud ja ületanud juba mitmekordselt kohaliku põllumajanduse taluvuse piiri. Samuti on oht erinevate taudide tekkeks,“ ütles Eesti Põllumajandus-Kaubanduskoda nõukogu liige ja teraviljatoimkonna esimees Olav Kreen.

Kreeni sõnul on mitu olulist põhjust, miks heidutusjahi uuring on vaja läbi viia. Esiteks saadakse projekti raames oluline tagasiside erinevate heidutusmeetmete mõjudest ja võimalusest neid tõhustada. Uuring annab kindlasti ka olulist infot edasiste tegevuste planeerimiseks. Heidutusjahi uuring annab võimaluse koostöös Veterinaar- ja Toiduametiga viia läbi ka rändel olevate haneliste seiret seoses linnugripi leviku ohuga.

Kevadine letaalne heidutus on kasutusel ka teistes riikides ja haneliste suurenevate populatsioonide puhul on see looduskaitsemeetmena aktsepteeritud. Põllumeeste organisatsioonid tunnustavad keskkonnaministrit ja ametkondi, kes on mõistnud teema tähtsust ja on olnud valmis rakendama meetmeid haneliste heidutuse erinevate võimaluste mõjude hindamiseks. Samuti tänavad organisatsioonid põllumehi, kes on valmis vaatamata pingelistele kevadistele põllutöödele ja lindude heidutamisele võtma vastutuse igapäevaselt panustada ka uuringuks vajalike andmete kogumisse.

Eesmärgiga välja selgitada, kas kevadrändel olevate haneliste heidutusjaht on põllumajanduskahjude ära hoidmise seisukohalt tõhusam kui seni lubatud heidutusviisid, algatas riik 2019. aastal hanede heidutusjahi uuringu. Uuringu raames viidi eelmise aasta kevadel kolmes maakonnas 36 põllul läbi hanede heidutusjahi pilootprojekt. Nimetatud uuringu tutvustamisel 15. novembril 2019 Tartus järeldasid uuringu teostajad, et letaalne heidutus oli mõnevõrra mõjusam. Seda kinnitavad ka teiste riikide vastavad kogemused ja praktika.

Sellel kevadel läbi viidav uuring on järjeks möödunud aastal piiratud mahus läbi viidud pilootprojektile. Uuringu raames uuritakse Eesti erinevates piirkondades erinevate heidutusviiside (sh letaalne) mõju. Oma huvist haneliste heidutusjahi uuringus osaleda andis teada 151 põllumeest, kõige suurem huvi oli Lääne-Virumaal (20 %) ja Tartumaal (17 %), kuid suurt huvi uuringus osalemise vastu näidati üles ka Jõgeva-, Järva- ja Saaremaalt.

TEATEID BRÜSSELIST: COPA-COGECA

11. märtsil võttis Euroopa Komisjon vastu uue **ringmajanduse tegevuskava**, mis on [Euroopa roheline kokkuleppe](#) – Euroopa uue jätkusuutliku majanduskasvu tegevuskava üks peamisi alustalasid. Copa-Cogeca hinnangul on tegevuskava samm õiges suunas, kuid selle tõhusaks saavutamiseks peaks põllumajandusel ja metsandusel olema selles keskne roll koos adekvaatse poliitika ja rahastusega. Toidu raiskamise puhul tuleb vahet teha välditaval ja põllumajandussektoris tekkivatel vältimatutel kadudel ning teha tarneahela sisest koostööd. Süsinikuheidete vähendamise osas ei nõustu Copa-Cogeca toodete süsinikujalajälje arvutamise meetodikaga. Loe ringmajanduse tegevuskavast [siit](#) ja Copa-Cogeca pressiteadet [siit](#).

12. märtsil toimunud Copa-Cogeca poliitika koordineeriva komitee koosolek keskendus peamiselt “**Põllult toidulauale**” strateegia arutamisele. Ühehäälselt leiti, et ühetaolise numbrilise taimekaitsevahendite ja väetiste kasutamise vähendamise eesmärgi kehtestamine on lubamatu ning enne selletaoliste ettepanekute tegemist tuleb teha põhjalik mõju-uuring. Toodete kohustusliku päritolumärgistuse osas on keeruline ühisele kokkuleppele jõuda, kuna liikmete arvamused on lahknevad. Lisaks tutvustati Komisjoni meetmeid koroonaviiruse tõrjumiseks, selle kohta loe lähemalt [siit](#).

Copa-Cogeca kontor ja koosolekuruumid on kuni aprillini suletud, tehakse kaugtööd ja vajadusel kohtutakse kahepoolselt.

ÜPP 2021-2027: TOIDUAINETÖÖSTUSE KONKURENTSIVÕIME TÖÖGRUPP

12. märtsil toimus Maaeluministeriumis ÜPP strateegiakava toiduainetööstuse konkurentsivõime töögrupi kohtumine. Töögrupis tutvustati sekkumist, mis keskendub toidu nõuetele, säästval viisil toodetud ohutut toitu, toidu raiskamist ning ühiskonna nõudlust nende järele. Arutelu toimus järgmistel teemadel: 1. Reformuleerimine ehk toidukoostise parendamine, st soola, suhkru, rasva ja transrasvhapete vähendamine ning alternatiivsete valgullikate leidmist; 2. Toidu pakendi esikülje märgistus (FOP) ehk toitumisalase info esitamine. Enim levinud viis on Nutriscore süsteem; 3. Uuenduslikud pakendid, vajadus tuleneb EL-i nõuetest vähendada pakendite hulka ning keelata ära ühekordse plasti kasutamine. Samas toidu pakendamisel on plastile vähe häid ja mõistliku hinnaga alternatiive; 4. Toidupettuste vähendamine. Probleem tuleneb sellest, et pikas tarneahelas ei suudeta jälgida toidu päritolu ja koostisosade sisaldust; 5. Toiduraiskamine. EPKK tõi siin välja loomsete kõrvalsaaduste küsimuse. Kuidas vältida olukorda, kus ühe ministereeriumi jaoks on tegemist kõrvalsaaduste ja teise ministereeriumi jaoks jäätmetega. Vireenis käideldakse ainult I kategooria kõrvalsaadusi, mida koguseliselt on kõige vähem, samas kui II ja III kategooria saadusi käideldakse koos I-ga ning seetõttu ei saa ka põletamisest tulenevat tuhka kasutada väetiseks. Toidujäätmed on olemuselt III kategoodiasse kuuluvad

loomsed kõrvalsaadused ning toidujäätmete valdajad ning lihatööstused oleksid väga huvitatud selliste saaduste üle andmisest biogaasijaamadele. EPKK rõhutas, et on saatnud sellel teemal ministeeriumile ka kirja. Ministeerium lubas teemaga tegeleda ning väidetavalt on muudatusi tulemas ka Vireeni tegevustes.

Lisaks tutvustati toiduainetööstuste investeeringute; müügivõimekuse edendamise ning bioressursside väärindamise pilootprojektide sekkumislehti. Toiduainetööstuse **investeeringute** osas jätkatakse suuruse järgi grupeerimist ehk mikro- ja väikesese suurusega ettevõtted ning keskmised ja suured ettevõtted. Tööstuse põhitegevus peab olema toit ja/või jook, v.a kala ja vähilaadsete ja limuste, töötlemine ja säilitamine. Sekkumisvorm on nii tagastatav kui mitte tagastatav abi. Toetuste puhul on tegevused ära määratud ning eelkõige kuuluvad siia keskkonnaga seonduvad tegevused. Finantsinstrumendi puhul piiranguid tegevustele ei sätestata.

Müügivõimekuse edendamise puhul lähtus ministeerium kahest olemasolevast meetmest turuarendus-toetusest ja lühikestest tarneahelatest. Müügivõimekuse edendamisel eraldatakse ekspordile suunatud tegevused ning riigisisised tegevused. Eksporditegevuse toetuse saajateks on turuarendustoetuse sihtgrupp ja tunnustatud tootjarühmad, kes on tegutsenud vähemalt 3 aastat. Toetatavateks tegevusteks on messid, turundusüritused, messi külastused, turu-uuringu tegemine ning projekti juhtimise kulud. Siseriiklikud tegevused, mille taotlejaks võivad olla mittetulundusühingud või tulundusühistud, kes tegutsevad toiduainetööstuste valdkonnas. Toetatavateks tegevusteks on samad, mis lühikestes tarneahelas täna ning lisaks turuarendustoetuse riigisisised tegevused (v.a tarbijauuringud) nagu turustamiseks vajalike seadmete ja sisustuse ostmise ja paigaldamine; müügi või laopinna rent või parendamine; tarkvara lahenduse või selle litsentsi või kasutusõiguste ostmise; Eestis toimivate messide osalemine või korraldamine; projektid elluviimisega seotud haldamise ja projektijuhtimise kulud.

Investeeringud bioressursside väärindamise tehnoloogiate demonstreerimise toetamisel rakendatakse sektoripõhist tingimust. Ministeeriumil on eesmärk uuel perioodil ellu viia 13 projekti, millest kümne puhul toetatakse ühes segmendis tegutsevat sektorit. Toetusmäär 300 000€ ning sihtgrupp VKE-d ja ühistud. Kolm suuremat demoprojekti, peavad sisaldama ühistootmisüksust ehk hõlmama mitut sektorit, toetusmäär 5 miljonit eurot.

KUTSUME LIITUMA EESTI KINDLUSTUSÜHISTUGA ÜKS

Ühistu peaeesmärgiks on liikmetele õiglase hinnaga vajalike kindlustusteenuste osutamine. Kapitali kogumine kestab kuni märtsi lõpuni ning panustama on oodatud kõik Eestimaa eraisikud ja ettevõtjad, kelle jaoks on oluline rohkem rikkust Eestisse jätta ning saada osa soodsamatest kindlustuslahendustest. Kogu vajaliku info liikmeks astumise ning kõige muu olulise osas leiab Eesti Kindlustusühistu ÜKS kodulehelt www.eky.ee.

LIIVIMAA MAITSED TOIDUTURISMI PROJEKT JÕUDIS EDUKA LÕPUNI

Lõppes projekt "Liivimaa Maitсед". EPKK oli peapartner projektis Liivimaa Maitсед, mis ühendas Eestis ja Lätis kokku 153 toidutootjat ja 184 toidupakkujat ühisesse võrgustikku. Projekt kestis kokku 3 aastat, mille jooksul korraldati 78 sündmust, osaleti 27 messil ja festivalil ning pakuti enam kui 130 konsultatsiooni ettevõtetele. Projekti raames koostati veebileht www.flavoursoflivonia.com ning juhendmaterjalid reisi-korraldajatele, käsiraamat toidupakkujatele ja toidutootjatele ettevõtluse edendamiseks ning koostati kaardid piirkonna külastajatele. Liivimaa Maitсед võrgustikku kuulunud ettevõtjatele korraldati 10 Eesti-Läti ühisseminari, kus osales 294 inimest, lisaks 32 kohalikku seminari 637 osalejale. Kontaktüritusi tootjate ja toidupakkujate kokku viimiseks toimus 6, kus osales kokku 212 ettevõtjat. Õppereise Eesti ettevõtjatele Läti ning Läti ettevõtjatele Eestisse toimus kokku 5 ning seal osales 174 inimest. Lisaks korraldasime 6 meediatuuri Eestis ja Lätis, kus osales kokku 49 toiduajakirjanikku ning blogijat.

Kokkuvõttes võib öelda, et projekt oli väga edukas ning selle raames loodi palju uusi kontakte ja tekkis mitmeid koostöövõimalusi.

EPKK KUTSUB ETTEVÕTTEID OSALEMA AVATUD TALUDE PÄEVAL

8. maini saavad põllumajandusettevõtted ja talud registreerida 19. juulil toimuvale avatud talude päevale. EPK hinnangul on väga oluline, et avatud talude päeval osaleks võimalikult palju erinevate tegevusalade põllumajandusettevõtteid, et selgitada tarbijatele põllumajandustootmise köögipoolt ja aidata tõsta tarbijate teadlikkust kaasaegsest tootmisest. Registreerimine toimub veebilehel <https://www.avatudtalud.ee/et/talule>.

Eesti põllumajanduse aastanäitus 2020

EPA 2020 toob kaheks päevaks Tartusse kokku
Eesti põllumajandussektori tipptegijad.

EPA 2020

14.–15.10.2020
TARTU • EESTI RAHVA MUUSEUM

Lisainfo ja registreerimine:
Eesti Põllumajandus-Kaubanduskoda

tel: 600 9334
e-post: epa@epkk.ee

epamess.ee

Kontakt

EESTI PÕLLUMAJANDUS-KAUBANDUSKODA

Pärnu mnt 141 Tallinn 11314

Tel 600 9349; e-post: info@epkk.ee

www.epkk.ee

Nädala kokkuvõtte väljaandmist toetab Euroopa Liit.

Euroopa Maaelu Arengu
Põllumajandusfond:
Euroopa investeeringud
maapirkondadesse